

**Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы
Иске Кыязлы авыл жирлеге Советы**

КАРАР

№12

30.04. 2015 ел

«Иске Кыязлы авыл жирлеге территориясендә йорт хайваннарын тоту кагыйдәләрен раслау турында»

Россия Федерациясенең «ветеринария турында» гы Законына (18 статья) ярашлы рәвештә, Иске Кыязлы авыл жирлеге Советы йорт һәм авыл хужалыгы хайваннарын тоту өлкәсендәге мөнәсәбәтләрне жайга салу, Иске Кыязлы авыл жирлеге территориясендә йорт һәм авыл хужалыгы хайваннарының уңайсыз физик, санитар һәм психологик йогынтысыннан халыкның иминлеген тәэммин итү максатларында карап:

1. Иске Кыязлы авыл жирлеге территориясендә йорт хайваннарын тоту кагыйдәләрен расларга (1 нче күшымта).
2. Торак пункт территориясендә караучысыз хайваннарны тоту тәртибен расларга (2 нче күшымта)
3. Авыл жирлеге территориясендә авыл хужалыгы хайваннарын көтү һәм тоту кагыйдәләрен расларга (3 нче күшымта)
4. Элеге каарны Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында бастырып чыгарырга <http://Aksubayevo.tatarstan.ru>

Иске Кыязлы авыл жирлеге
башлыгы:

И. М. Зайнидиллин

Күшымта № 1
Иске Кыязлы авыл жирлеге
Советы каарына
30.04.2015 ел № 11

ИСКЕ КЫЯЗЛЫ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӘ ЙОРТ ХАЙВАННАРЫН ТОТУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ

1. Гомуми нигезләмәләр

1. Бу кагыйдәләр йорт хайваннарын (Мәче, этләр, кошлар h.b.) тоту, Иске Кыязлы авыл жирлеге территориясендә йорт хайваннарының уңайсыз физик, санитар hәм психологик йогынтысыннан кешеләрнең иминлеген тәэммин иту өлкәсендәге мәнәсәбәтләрне көйли.
2. Кагыйдәләр йорт хайваннары хужаларының, Иске Кыязлы авыл жирлегенең жирле үзидарә органнарының йорт хайваннарын тоту өлкәсендәге хокукларын hәм бурычларын билгели.

2. Бу кагыйдәләрдә кулланылган төп төшөнчәләр

Бу кагыйдәләрдә түбәндәгө төп төшөнчәләр кулланыла:

1. Йорт хайваннары тарихи рәвештә кеше тарафыннан тәрбияләнгән hәм үрчетелгән хайваннар, алар хужаның торак бинасында яки хужаның жир участогында тотылалар.
2. Күчмә Хайваннар Йорт хайваннары, шул исәптән хужалары озата йөрмәгән hәм хужаларын билгеләү мөмкинлеге бирә торган танып белү атрибуты булмаган этләр.
3. Күчмә хайваннарны тоту-күчмә хайваннарны тоту, изоляцияләү, ату, эвтаназияләү hәм аларның мәетләрен утильләштерү буенча эшчәнлек.

3. Иске Кыязлы авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының компетенциясе

Жирле үзидарә органнары үз компетенциясе чикләрендә:

- 3.1. Алар үз карамагындагы территориядә йорт хайваннарын исәпкә алуны тәэммин итәләр.
 - 3.2. Районның дәүләт ветеринария хезмәте органы тәкъдиме буенча йорт хайваннарына карантин игълан итәләр, карантин игълан ителгән, котыру авырулары, йорт хайваннарының күпләп үлүе, эпизоотия очрагында йорт хайваннарын сатып алуны тыялар.
 - 3.3. Карапчысыз йорт хайваннарын тоту тәртибен hәм аларның мәетләрен күмүне билгелиләр.
 - 3.4. Йорт хайваннары хужаларына, ветеринария күзәтчелеге органнарына йорт хайваннарын тотуны тәртипкә китерү өчен оештыру, методик, мәгълүмати шартлар булдыруда ярдәм итәләр.
 - 3.5. Федераль hәм региональ законнарга ярашлы рәвештә башка вәкаләтләр башкаралар.
4. Йорт хайваннары хужасының хокуклары hәм бурычлары
1. Йорт хайваннары хужалары хокуклы:

- ветеринария учреждениесенде йорт хайваннарын totу, үрчetu тәртибе турында кирәkle мәгълүмат алу;

йорт хайваннарын сатып алу-сату яки бүләк иту юлы белән сатып алу hәм читләштерү;

- федераль hәм өлкә законнары нигезендә йорт хайваннары хужаларының башка хокукларын гамәлгә аширу.

2. Йорт хайваннары хужалары бурычлы:

- гражданнарынq йорт хайваннары тәэсиреннән иминлеген тәэмmin иту, шулай ук тирә-юнъдәгеләр өчен тынычлык hәм тынылык тәэмmin иту;

этләрне торак пункт территориясендә (шәхси йорт артында) хужа озата, кыска арбада hәм максус куркынычсызлык чарапарын кулланып, йорт хайваннарын йөртү өчен максус бүлеп куелган урыннарда йөртергә; йорт хайваннары белән гуманлы мәгамәлә итәргә;

йорт хайваннарын азық hәм су белән тәэмmin иту, аларныq сәламәтлеге өчен куркынычсыз hәм аларныq нормаль яшәү өчен кирәkle күләмдә;

- йорт хайваннарын totу кагыйдәләрен үтәү, йорт хайваннары авыруларын профилактикалау;

- йорт хайваннарын кеше hәм хайваннар өчен уртак йогышлы авырулардан прививкалау;

- йорт хайваннарыныq кешегә hәжүм итуләре турында ветеринария күзәтчелеге органнарына хәбәр итәргә, йорт хайваннарын ветеринария тикшерүе hәм карантин өчен бирергә;

- дәүләт санитар-эпидемиологик hәм ветеринария күзәтчелеге органнары вазыйфаи затларыныq курсәтмәләрен үтәргә;

йорт хайваннарын башка хужага тапшырудан (сатудан) баш тарткан очракта яки аны эвтаназияләү өчен ветеринария хезмәте органнарына мөрәҗәгать итсә;

- гражданнар йорт хайваннарын максус билгеләнгән урыннарда гына йөртергә тиеш;

кеше белән бергә яшәргә яраклашмаган кыргый хайваннары яшәү урыныннан алу, йорт шартларында алу hәм totу тыела;

- законнарда билгеләнгән башка таләпләрне үтәү.

3. Йорт хайваннары хужалары федераль hәм өлкә законнары нигезендә:

- аларныq сәламәтлеге hәм эчтәлеге;

- йорт хайваннары белән рәхимсез мәгамәлә иту;

- йорт хайваннарын totуныq әлеге кагыйдәләрен бозу;

физик яки юридик затларга китерелгән әхлакый hәм милеккә зыян;

- йорт хайваннары китергән кешеләрнеq сәламәтлегенә зыян.

4. Тирә-юнъдәгеләр өчен куркыныч туганда (авыру, йорт хайваннарын тәрбияләүдә кимчелекләр) хайван эвтаназиягә дучар ителә.

5. Йорт хайваннарын totу шартлары

1. Хайваннары totу йорт хайваннары хужаларыныq йорт хайваннарыныq нормаль тормыш эшчәnlеге hәм аларны биологик үзенчәлекләренә карап карау өчен шартлар булдырудан гыйбарәт.

2. Этләрне totу куркыныч чыганагын totу белән бәйле эшчәnlек буларак карала.

3. Гражданнарың йорт хайваннарын әлеге кагыйдәләрен, шулай ук гражданнарың һәм оешмаларның законлы хокукларын һәм мәнфәгатьләрен үтәгәндә тоту хокуки бар. Балигъ булмаганнар, эшкә сәләтсезләр һәм психик авырулардан, алкоголизмнан һәм наркоманиядән интегүче кешеләр хужаларының аерым жаваплылығын таләп итүче этләрне тотарга хокуклы түгел.

6. Йорт хайваннары карантины

1. Йорт хайваннары хужалары ветеринария күзәтчелеге органнарына кинәт үлү, массакүләм авыру яки йорт хайваннарының гадәти булмаган тәртибе турында хәбәр итәргә тиеш.
2. Йорт хайваннары карантины районның дәүләт ветеринария хезмәте тәкъдиме буенча жирле үзидарә органнары тарафыннан кертелә һәм игълан ителә.
3. Йорт хайваннары хужалары хайваннарны карантинлау кагыйдәләрен үтәргә тиеш.

7. Йорт хайваннары мәетләрен утильләштерү

1. Йорт хайваннары мәетләрен жирләү аларның хужалары тарафыннан ветеринария-санитария кагыйдәләре буенча башкарыла.
2. Йорт хайваннары мәетләрен ветеринария тикшерүесез яндыру һәм күмүтыела.

8. Этләрне жәмәгать транспортында йөрту

Этләрне жәмәгать транспортында (токымына карамастан) йөрту түбәндәге шартларны үтәгәндә рөхсәт ителә:

1. Эт кыска аркан һәм муенса киеп йөрергә тиеш.
2. Эт хүжасы үзе белән 12 айдан да артык һәм 30 көннән дә ким булмаган вакыт эчендә котыру авыруына каршы вакцинация турында ветеринария документын йөртергә тиеш.

9. Йорт хайваннарын тоту өлкәсендәге хокук бозулар өчен жаваплылык

1. Йорт хайваннары хужалары һәм түрәләр бу хайваннарны тоту кагыйдәләре белән билгеләнгән йорт хайваннарын тоту нормаларын бозган өчен административ жаваплылык тоталар.
2. Йорт хайваннарын тоту өлкәсендә хокук бозу өчен санкцияләр Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары белән карала.

Күшымта № 2
Иске Кыязлы авыл жирлеге
Советы карарына
30.04.2015 ел № 11

Караучысыз хайваннарны тоту тәртибе

1. Караучысыз хайваннарны тоту, халыкның җәмәгать иминлеге һәм әхлагы, тәртибе һәм тынычлығы нормаларын үтәп, гуманлы ысуллар белән эшчәнлек алыш бару хокукуна ия булган оешмалар тарафыннан үткәрелә. Балалар алдында күчмә хайваннарны тоту, шулай ук торак пункт чикләрендә ату тыела.
2. Тотылган күчмә хайваннарны транспортлау һәм вакытлыча тоту тыела.
3. Күчмә хайваннарны тоту һәм ату һәм аларның мәетләрен утильләштерү тәртибен жирле үзидарә органнары билгели.
4. Тотылган яки атып үтерелгән күчмә хайваннарны утильләштерү ветеринария тикшерүеннән соң гына башкарыла.
5. Жирле үзидарә органнары торак пункттан тыш күчмә хайваннарны тоту һәм ату өчен аучыларга премия билгели ала.
6. Күчмә хайванны кире кайтарган яки яңа хужага тапшырган очракта, хужа әлеге йорт хайваннарын тоту кагыйдәләренә ярашлы рәвештә тоту, тоту, транспортлау, вакытлыча тоту белән бәйле чыгымнарны, шулай ук башка кирәклө чыгымнарны капларга тиеш.

Күшымта № 3
Иске Кыязлы авыл жирлеге
Советы каарына
30.04.2015 ел № 11

**ИСКЕ КЫЯЗЛЫ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ АВЫЛ
ХУЖАЛЫГЫ ХАЙВАННАРЫН ҺӘМ ЙОРТ КОШЛАРЫН КӨТҮ ҺӘМ ТОТУ
КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

1. Гомуми нигезләмәләр

1. Элеге кагыйдәләр Иске Кыязлы авыл жирлеге территорииясендә авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын тоту һәм көтү тәтибен көтүлекләрне рациональ файдалануны тәэммин итү, авыл хужалыгы жирләрен, чәчүлекләрне һәм утыртуларны авыл хужалыгы хайваннары һәм йорт кошлары тарафыннан үләннән, зыяннан һәм юк ителүдән саклау максатларында билгели.
Элеге Кагыйдәләрнен нигезләмәләре, әгәр Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының гамәлдәге законнары белән башкасы билгеләнмәгән булса, кулланылырга тиеш.

2. Бу кагыйдәләрдә кулланылган төп төшенчәләр

2. Бу кагыйдәләр максатларында түбәндәге төшенчәләр һәм билгеләмәләр кулланыла:
 - 2.1. авыл хужалыгы хайваннары эре мөгезле, вак мөгезле һәм башка хайваннар, гражданнарның йорт хужалыкларында һәм субъектларның хужалыкларында тотыла авыл хужалыгы товар житештерүчеләре һәм Терлекчелек, сөт, янәшәдәге һәм башка продукция житештерү максатларында кулланыла, аларны тогуның кирәkle шарты булып көтү (атлар, сыерлар, сарыклар, кәҗәләр h. b.) тора;
 - 2.2. авыл хужалыгы хайваннарын көтү хайваннарны оештырылган көтүгә жыю, хайваннарны көтү өчен максус бүләп бирелгән көтүлекләрдә һәм башка жир участокларында торак пунктлар территорияләре чикләрендә яки алардан читтә куып чыгару.

3. Хайваннарны тоту тәтибе һәм шартлары

3. Авыл жирлеге территорииясендә авыл хужалыгы хайваннарын һәм йорт кошларын койма белән уратып алынган көтүлекләрдә яки койма белән уратып алынмаган көтүлекләрдә авыл хужалыгы хайваннары һәм кошлары хужалары яки милекчеләре яки вәкаләтле милекчеләр белән хайваннарны көтү буенча хезмәтләр күрсәтүгә колектив яки индивидуаль килешүләр төзегән затлар (алга таба - көтүче) күзәтүе астында көтәләр.

Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларына бүлеп бирелгөн полосаларда күзэтүсез йөрү яки авыл хужалығы хайваннарын һәм кошларын көтү тыела.

Урамнарда, балалар бакчаларында, мәктәпләрдә, спорт һәм балалар мәйданчыкларында, кешеләрнең күпләп ял итү һәм су коену урыннарында авыл хужалығы хайваннарын һәм йорт кошларын көтү тыела.

4. Авыл хужалығы хайваннарын көтү сезоны башланганчы, аларның хужалары, вәкаләтле вәкилләр йөзендә, жирле үзидарә органына (авыл жирлеге администрациясенә) һәм (яисә) авыл хужалығы предприятиеләре житәкчеләренә жир бүлеп бирү, авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләр, урман фонды, торак пунктлар һәм башка жирләр составындагы жир кишәрлекләрендә терлек көтү урыннарын рөхсәт алу яки килештерү мәсьәләсе буенча, шулай ук (яисә) хайваннарны көтү өчен жир кишәрлекләрен арендалау килешүе төзу максатыннан.

5. Хокуклары һәм мәнфәгатьләре караучысыз йөрү һәм терлек көтүе нәтижәсендә кагылырга мөмкин булган авыл хужалығы хайваннары милекчеләренең, жирдән файдаланучыларның һәм башка затларның мәнфәгатьләрен тәэмин иту максатларында жирле үзидарә органы авыл хужалығы хайваннары милекчеләренә авыл хужалығы хайваннарын коллектив көтүне оештыруда оештыру-техник һәм хокукый ярдәм күрсәтә, Россия Федерациясе законнары, законнары таләпләрен исәпкә алыш Байкал арты крае.

6. Авыл хужалығы хайваннарын һәм кошларын көтү урынына жирле үзидарә органы белән килешенгән яки билгеләнгән маршрутлар буенча аларның хужалары яки көтүчеләр куа.

7. Авыл хужалығы хайваннарын коллектив яки индивидуаль көтү көтүлекләргә йөкләнешнең чик нормаларын үтәп башкарылырга тиеш, алар жирле үзидарә органы тарафыннан аларны исәпләүнең фәнни һәм традицион методикасы нигезендә билгеләнә.

4. Ферма хайваннары хужасының хокуклары һәм бурычлары

8. Авыл хужалығы хайваннары һәм йорт кошлары яки көтүчеләр хужалары хайваннарны һәм кошларны көтү (чыгып йөрү) процессында дайми күзәтү алыш барырга тиеш, аларны бу максатлар өчен билгеләнмәгән участокларга күчерүгә юл куймаска тиеш.

Авыл хужалығы хайваннарын һәм кошларын караучысыз йөрү режимында торак пунктларның урамнарында һәм башка состав өлешләрендә, шулай ук алар тарафыннан авыл хужалығы чәчүлекләрен һәм агачларын чүпләү, аларга зиян китерү һәм юк иту мөмкин булган урыннарда яки шартларда калдыру ТҮЕЛА, шулай ук гомуми файдаланудагы автомобиль юлларында транспорт чарапары хәрәкәтенә комачаулаулар тудырылырга мөмкин.

9. Торак пункт территориясенә һәм (яки) көтүдән тыш авыл хужалығы хайваннарын тотучы милекчеләр, жир өстендәге, жир асты суларын һәм туфракны авыл хужалығы хайваннары һәм кошларының тормыш эшчәнлеге продуктлары белән пычранудан саклау, авыл хужалығы хайваннары һәм кошларының йогышлы авыруларын, шулай ук кеше һәм хайваннар өчен уртак авыруларны профилактикалау һәм аларга каршы көрәшү максатларында,

аларны тотуны һәм карауны тәэмін итәргә тиеш Авыл хужалығы хайваннары һәм кошлары гамәлдәге ветеринария-санитар кагыйдәләргә һәм нормаларга ярашлы.

10. Авыл хужалығы хайваннары хужалары:

авыл хужалығы хайваннарын һәм кошларын көтү һәм күп чыгару өчен участок алу өчен жирле үзидарә органнарына мөрәжәгать итәргә; терлекчелек ширкәтләренә яки терлек көтүен оештыру һәм гамәлгә ашыру өчен авыл хужалығы хайваннары хужаларының башка берләшмәләренә керергә;

11. Авыл хужалығы хайваннары хужалары (көтүчеләр):

- ветеринария хезмәте белгечләренә аларның таләпләре буенча авыл хужалығы хайваннарын һәм кошларын тикшерү өчен тәкъдим итү һәм аларны тикшерү, тикшерү һәм эшкәртү өчен шартлар тудыру; күрсәтелгән белгечләргә авыл хужалығы хайваннарының һәм кошларының кинәт төшүе яки бер үк вакытта массакүләм авыру очраклары, шулай ук аларның гадәти булмаган тәртибе турында шунда ук хәбәр итү; белгечләр килгәнчे авыру хайванны изоляцияләү; хайваннар һәм кошларның мәетләрен аерымаган урыннарда ташлауга юл куймаска. Хайваннар һәм кошлар мәетләрен, абортланган һәм үле туган жимешләрне, шулай ук биологик калдыкларны күмү өчен билгеләнгән урыннарга – терлекләр каберлекләренә алыш барырга кирәк.

Биологик калдыкларны көнкүреш чүп контейнерларына, сұлыкларга, елгаларга ташлау һәм аларны каты көнкүреш калдыкларын күмү өчен полигонга чыгару һәм жиргә күмеп юк итү катый тыела;

- участок ветеринария учреждениеләре белгечләренә барлық төрдәге авыл хужалығы хайваннары һәм кошлары баш санының үзгәрүе турында квартал саен хәбәр итәргә;

- 30 көн дәвамында ветеринария тикшеренүләре һәм эшкәртүләр үткәрү өчен гражданнарның шәхси ярдәмче хужалыкларына яңа кергән хайваннарны карантинга алырга;

терлекчелек биналарын һәм азық саклау өчен корылмаларны тиешле хәлдә тоту;

- әлеге Кагыйдәләргә ярашлы рәвештә терлек көтүен гамәлгә ашырырга; авыл хужалығы хайваннары һәм йорт кошлары тарафыннан башкаларның сабынлыкларын, чәчүлекләрен һәм башка авыл хужалығы жирләрен ашау һәм бозуга, агач утыртуларга һәм башка культураларга зыян китеругә яки юк итүгә юл куймаска;

хайванны (көтүчегә) тапшырырга һәм аны көтүдән билгеләнгән жыен урыннарында һәм билгеләнгән вакытта алырга;

- авыл хужалығы хайваннарын һәм кошларын көтү, күп чыгару шартларын, шулай ук урман фонды участогын яки хайваннарны көтү өчен билгеләнгән башка категориядәге жирләр составындагы жир участокларын арендалау килемшүе шартларын үтәргә;

- янгын куркынычсызлығы кагыйдәләрен үтәү;

- жирле үзидарә органы тарафыннан көтүлекләрне яхшырту буенча уздырыла торган чараларда катнашырга.

12. Иске Кыязлы авыл жирлеге территориясендә авыл хужалыгы хайваннарын һәм йорт кошларын тоту, көтү һәм күүп йөртү қагыйдәләрен бозу Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексы һәм «административ хокук бозулар турында» Татарстан Республикасы Законы нигезендә административ жаваплылыкка китерә.